

REFLECȚII

ASU PRA

TEATRULUI NAȚIONAL DIN IAȘI

II

Lipsa de cultură. Acestea e de sigur cel mai delicat punct căci vorba Evangheliei: Care dintre voi va lua întâi piatra s'o arunce în... cei lipsiți de cultură! Cultura e un cuvânt atât de vast, cuprinde în el atâtea lucruri și cerinți, în cât cel mai cult om, se poate pomeni într-o bună zi un incult, față de altul...

Dacă am căuta însă să restrângem sensul acesui cuvânt de la general la particular și am vorbi aici, la noi, despre „o cultură românească“, poate că am nimeri-o mai bine.

Căci atunci când zicem „lipsă de cultură“ am înțelege nu numai lipsa de cunoștinți teoretice, ci acel complex de lipsuri de judecări, cu care suntem zilnic și în viața zilnică în concubinaj. De aceea cred că în cercetarea cauzelor de desinteresare și lipsa de actualitate a artei noastre românești, nu trebuie să ne oprim numai la momentul actual ci e bine să privim puțin și mai îndărăt.

Năvălirilor atâtor șuvoaie dușmane din trecut, a isbutit neamul nostru, cu sprijinul celui de Sus să le ție pept și să rămăie în picioare, vlăguit pôte, dar totuși în picóre; însă șuvoiului concurenței de muncă, „nu tot-deauna onestă, însă tot-deauna la locul ei și indestul de experimentată, cu care ne copleșesc vecinii mai de aproape sau mai de departe, nu se pôte opune „munca salahorească“ ignorantă și orientală, de și onestă“, ale bracerilor muncitorilor noștri.

De aceea brațele producătoare românești sunt de una și singură categorie: „brațele salahorești“ fie urbane, fie rurale; restul brațelor românești, dimpreună cu cele „nenumerate streine“, constituiesc „brațele răpitoare“, și dintre acestea cele streine alcătuind majoritatea, ne fac tributari străinilor pentru tot ce ne trebuie ca să existăm. Știind dar prea bine cum să producem avuția, însă neștiind cum să tăiem unghiile brațelor răpitoare, ne-am instrăinat noi românii de avuția țerei noastre, și instrăinându-ne de ea, am rămas în descurajare, ca niște iloți, am uitat a simți, a judeca și uităm chiar, în cele mai multe cazuri, că formăm o națiune românească amăgindu-ne cu iluziunea că dacă strigăm pe la părăzi: „Trăiască România!“, sub ironicele priviri ale străinilor satisfăcuți de opera lor, apoi menținem naționalitatea.

Pentru-că în adevăr principiul economic al circulațiunei avuției, nu există în țara noastră, pentru noi, de ore-ce brațele răpitoare acumulează vecnic, nu consumă de cât absolut strictul necesar existenței, nu lasă să circule nimic din ghiarele lor, ci totul îl expediază peste hotare.

Noi cu drept cuvânt am ajuns acum acolo, unde suntem în dreptul „legitimei apărări“ prevăzută de dreptul penal!

Se impune prin urmare „o cultură românească“ în sensul strins al cuvântului; se impune cu ardoarea nevoei de a trăi a nemulțumirii noastre! În primul loc, primul rol, îl au de îndeplinit catedrele universitare; de la aceste altaruri trebuie fără întârziere să pornescă glasul trezirii, mâna de ajutorare,

făclia de îndrumare; căci vorba istoricului: „Numai națiunile cari știu iubi și urî cu tărie, numai acele singure știu trăi!“

Venind acum la cultura artistică a populației românești din Iași, rămăi îngrozit de marea ei nepăsare pentru tot ce privește arta națională, și cu atât mai mult cu cât Iașul e orașul zis „al culturii“, al ideilor mari“ cu cât simt că acest oraș, cu totă actuala lui amoriire, e chemat să jô e un mare rol în viitorile destine ale românismului! Așa Jar pe lângă o vie agitație a catedrelor Universitare, se impune și Ministerului Instrucțiunei precum și Academiei Române a nu mai sta neutre nici-o singură zi în fața decadentei manifeste a teatrului

nostru național. De la ele depinde reformarea, sau pôte mai bine renașterea întregii noastre culturi naționale, și ca conscință, revenirea Românilor la arta românească!

S'ar mai putea spune, multe la acest al doilea punct al reflecțiilor mele; așa de o pildă asupra stărei culturale ale actorilor, ale scriitorilor și criticilor noștri, asupra repertoriului teatral, etc. toate acestea însă, când se aduc ca motive pentru părăsirea teatrului, sunt scuze improvizate de interesate, toate ar dispărea printr-o frecvență continuă a teatrului românesc prin entuziasmul legăturii dintre autori, actori și spectatori!

P.

COMPOSITORI STREINI

Maestrul Antonio Smareglia e originar din Pola (Istria) unde s'a născut la 1854.

A studiat compozițiunea la Conservatorul Verdi din Milano.

E autorul operilor: Preciosa, Regele Nola, Bianca di Cervia, Vasalul din Szigheth, Falona, etc., care au fost reprezentate la Milano, Venetia, Viena și Berlin.

Noua sa operă fantastică Oceana în trei acte s'a dat Joi 22 Ianuarie a. c. pe scena teatrului Scala din Milano.

Unii critici spun că succesul acestei opere a fost mediocr, susținând că Maestrul Antonio Smareglia este eminent simphonist însă nu și bun operist.

La reprezentațiunea operii Oceana au fost cu deosebire aplaudate Uvertura primului act și Quintetul din actul al treilea.

Dăm ađi fotografia și semnătura autografă a compozitorului, pe care ni le-a trimis corespondentul și colaboratorul nostru din Leipzig.

Gang-Milano.

SFATURI MUSICALE

Elogiul ce ți-ar aduce un artist, trebuie să te mulțumească cu mult mai mult ca afirmările mesei publicului.

Relativ la alegerea pieselor, consultă-te cu oameni mai cu experiență. Prin aceasta vei câștiga mult timp.

Nu perde nici o dată ocașiunea de a cânta cu alți ansamblu.

Aceasta îți face execuțiunea ta lină, liberă și frumoasă.

Cercetează treptat toate compozițiunile cele mai însemnate ale renumiților compozitori.

Dacă toți ar voi să caute partea violinei prime, atunci n'am putea avea o orchestră. Stimează pe fie-care musicant la locus său.

C. Maiorescu-Maior

IMPRESIUNI ARTISTICE

Concertul studenților în teologie

Duminică 26 c. a avut loc în sala Ateneului un concert, cu bine-voitorul concurs al d-lui C. Nottara, d-nei Romanescu, Lucrezia Brezeanu, d-lui Paschil și al corului seminarului central condus de d. D. Theodorescu, talentatul artist liric și conducător al corului Domnița Bălașa și... pe afiș și al d-nei Darclee care promisese concursul ei soc. studenților în teologie, dar care n'a luat parte, ci a anunțat—cam prea târziu, că este indispusă.

D-na Aristița Romanescu, a pus în vedere publicului acest lucru însă după ce se isprăvisse partea I-a a concertului, care a fost deschis prin intonarea Imnului Regal de către corul seminarului central care a smuls aplausele tuturor. Apoi d. Nottara cu talentul și verva cunoscută a dîs versuri.

D-na Lucrezia Brezeanu atât de simpatică publicului bucureșcean ne-a cucerit prin dulceta vocii sale cântând mai multe bucări. A fost viu aplaudată.

D-na Aristița Romanescu cu un sentiment atât de expresiv a recitat «Miorița», opera genială a poporului nostru cu care s'ar fi putut mândri și un Horatiu.

Ce curent bine-făcător ar fi pentru dezvoltarea literaturii noastre, dacă am vedea pe toți artiștii noștri recitând versurile populare care prin simplitatea și sinceritatea lor sunt de o frumusețe fermecătoare. Ar fi un mijloc admirabil ca în modul acesta să ne putem îndruma pe calea prielnică unei literaturii cu adevărat națională.

Concertul apoi s'a încheiat prin mai multe coruri foarte frumoase dintre care putem să menționăm corul soldaților din opera Faust admirabil executat și corul conspiratorilor de Beethoven, care de și foarte greu a fost foarte bine atât ca nuanțe cât și ca unitate de ansamblu.

Un lucru trebuie să menținem: când s'a anunțat că d-na Darclee nu mai vine, aproape totă elita bucureștenă care era în loji a plecat.

Cum vi se pare această manifestare a elitei?...

Florin

VARIETAȚI

Carnavalul de Venetia.—Carnavalul de Venetia, care este atât de cunoscut în toată lumea, nu este de cât Cifoletto, danțul de Cifoletti, apărut în Italia pe la 1745. Kreuzer îi dăte numele de carnavalul de Venetia în anul 1816 când îl auzi pentru prima oară, la un bal din Paris.

Paganini, îl împodobi cu variațiuni de o îndrăsnelă uimitoare, și făcu cu el ocolul Europei.

Aida din Verdi.—Un om original din Reggio, care venise într'adins la Parma, ca să asiste la reprezentațiunea operii Aida, neplăcându-i opera lui Verdi, îi scrie acestuia ca să'l despăgubescă de cheltuelile făcute. Marele maestru îi numără numai de cât suma pretinsă, dar luă de la el o chitanță prin care se obliga să nu mai mērgă nici odată să asculte operile sale.

Tina